Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
esitatud 12. novembril 2020[1]

Kohtuasi C-515/19

Eutelsat SA
versus
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes,
Inmarsat Ventures SE, endine Inmarsat Ventures Ltd,
menetluses osalesid
Viasat Inc.,
Viasat UK Ltd

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu))

Eelotsusetaotlus – Elektroonilise side võrgud ja teenused – Otsus 2007/98/EÜ – Raadiospektri 2 GHz sagedusala ühtlustatud kasutamine – Liikuva kosmoseside teenuseid pakkuvad süsteemid – Otsus 626/2008/EÜ – Valik ja loa andmine – Artikli 2 lõige 2 – Liikuva kosmoseside süsteemid – Mõiste „liikuv maajaam" – Mõiste „komplementaarsed maakomponendid" – Artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkt ii – Kohustus katta vähemalt 60% liidu territooriumist – Artikli 7 lõige 1 – Eiramine – Tagajärjed

I. Sissejuhatus

1. Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) esitatud eelotsusetaotlus puudutab Inmarsat Ventures SE, endine Inmarsat Ventures Ldt, (edaspidi „Inmarsat") paigaldatav „European Aviation Network" süsteemi (Euroopa Lennundusvõrk; edaspidi „EAN-süsteem"), mis peab pakkuma internetiühendust liidu territooriumi kohal lendavatele lennukitele.

2. Eelotsusetaotlus seondub Eutelsat SA esitatud tühistamiskaebusega, milles ta vaidlustab Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (elektroonilise side ja postisektori reguleerimisasutus, edaspidi „ARCEP") otsuse, millega anti äriühingule Inmarsat luba käitada EAN-süsteemi raames *komplementaarseid maakomponente*.

1 Algkeel: prantsuse.

3. ARCEPi otsus on järg otsusele 2009/449/EÜ[2], millega komisjon valis Inmarsati ja Solaris Mobile Limited liikuva kosmoseside operaatoriteks, kellel vastavalt otsusele 2007/98/EÜ[3] ja otsusele nr 626/2008/EÜ[4] on õigus kasutada 2 GHz sagedusala.

4. Sisulistelt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas Inmarsati paigaldatav EAN süsteem, ja eriti selle süsteemi maapealsed komponendid on kooskõlas otsuses nr 626/2008 sätestatud kriteeriumitega.

5. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata sellele küsimusele jaatavalt.

II. Õiguslik raamistik

A. Otsus 2007/98

6. Otsuse 2007/98/EÜ artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva otsuse eesmärk on ühtlustada sagedusalade 1980–2010 MHz (kosmoseside maajaama saatesagedused) ja 2170–2200 MHz (kosmoseside maajaama vastuvõtusagedused) avamise ja tõhusa kasutamise tingimused liikuva kosmoseside süsteemide jaoks, millega pakutakse teenuseid [liidus].“

7. Selle otsuse artikli 2 kohaselt mõistetakse „liikuva kosmoseside süsteemide“ all süsteeme, mis suudavad pakkuda raadiosidet liikuva maajaama ja ühe või mitme satelliidi vahel, liikuvate maajaamade vahel ühe või mitme satelliidi vahendusel või liikuva maajaama ja ühe või mitme komplementaarse paikse maajaama vahel.

8. Nimetatud otsuse artiklis 3 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid eraldavad ja avavad alates 1. juulist 2007 liikuva kosmoseside süsteemidele sagedusalad 1980–2010 MHz ja 2170–2200 MHz.

[…]

2. Iga komplementaarne paikne maajaam on liikuva kosmoseside süsteemi lahutamatu osa ning seda kontrollitakse satelliidi ressursi- ja võrguhaldussüsteemi abil. See kasutab asjaomaste satelliitkomponentidega sama saatesuunda ja sama sagedusala ega suurenda asjaomase liikuva kosmoseside süsteemi sagedusspektrinõuet.“

B. Otsus nr 626/2008

9. Otsuse nr 626/2008 artikli 1 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva otsuse eesmärk on lihtsustada liikuva kosmoseside teenuste konkurentsivõimelise siseturu arengut kogu [liidus] ja tagada järkjärguline katvus kõikides liikmesriikides.

2 Komisjoni 13. mai 2009. aasta otsus liikuva kosmoseside teenuseid pakkuvate üleeuroopaliste süsteemide operaatorite valiku kohta (ELT 2009, L 149, lk 65)

3 Komisjoni 14. veebruari 2007. aasta otsus raadiospektri 2 GHz sagedusala ühtlustatud kasutamise kohta liikuva kosmoseside süsteemide rakendamiseks (ELT 2007, L 43, lk 32).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2008. aasta otsus liikuva kosmoseside teenuseid pakkuvate süsteemide valiku ja nendega seotud lubade andmise kohta (ELT 2008, L 172, lk 15).

Käesoleva otsusega luuakse ühenduse menetlus liikuva kosmoseside operaatorite ühiseks valimiseks süsteemide puhul, mis kasutavad otsuse 2007/98/EÜ kohaselt 2 GHz sagedusala, mis hõlmab raadiospektrit maajaama saatesagedustel 1980–2010 MHz ja maajaama vastuvõtusagedustel 2170–2200 MHz. Samuti sätestatakse sellega valitud operaatoritele liikuva kosmoseside süsteemide käitamiseks nimetatud sagedusala piires määratud raadiospektri kasutuslubade andmise kooskõlastatud kord liikmesriikides."

10. Selle otsuse artikli 2 lõikes 2 on sätestatud:

„Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

a) „liikuva kosmoseside süsteemid" – elektroonilised sidevõrgud ja nendega seotud seadmed, millega tagatakse raadioside liikuva maajaama ja ühe või mitme kosmosejaama vahel või liikuvate maajaamade vahel ühe või mitme satelliidi vahendusel või liikuva maajaama ja ühe või mitme paikse komplementaarse maakomponendi vahel. Selline süsteem peab sisaldama vähemalt ühte satelliiti;

b) liikuva kosmoseside süsteemide „komplementaarsed maakomponendid" – paiksed maajaamad, mida kasutatakse liikuva kosmoseside teenuse kättesaadavuse parandamiseks geograafilistes piirkondades süsteemi satelliidi/satelliitide katteala piires, kus ei ole võimalik tagada nõuetekohase kvaliteediga sidet ühe või mitme satelliidiga."

C. Otsus 2009/449

11. Otsust nr 626/2008 rakendades valis komisjon otsusega 2009/449 Inmarsati ja Solaris Mobile Limitedi liikuva kosmoseside süsteemide operaatoriteks, kellel on otsuse 2007/98 kohaselt õigus kasutada 2 GHz sagedusala.

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

12. ARCEP andis 21. oktoobri 2014. aasta otsusega nr 2014-1257 äriühingule Inmarsat loa kasutada otsuses 2009/449 nimetatud sagedusi Prantsuse emamaal.

13. 22. veebruari 2018. aasta otsusega nr 2018-0001 andis ARCEP Inmarsatile loa käitada liikuva kosmoseside süsteemi komplementaarseid maakomponente.

14. Eutelsat palub Conseil d'État'l (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) see teine otsus tühistada. Viasat Inc ja Viasat UK Ltd (edaspidi üheskoos „Viasat") astusid põhikohtuasjas menetlusse kaebaja poolel.

15. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud asjaoludest nähtub, et Inmarsat kavatseb kasutada otsusega 2009/449 antud luba, et arendada EAN-süsteemi.

16. EAN-süsteem võimaldab tagada lennukitele mõeldud liikuvat teenust satelliitedastuse teel, mida võtab vastu lennukikere kohal asuv terminal, ning liidu territooriumil kasutatavate komplementaarsete maakomponentide kaudu teostatava edastuse teel, mida võtab vastu lennukikere all asuv terminal. Kõigi nende edastuste puhul kasutatakse Inmarsatile otsusega 2009/449 eraldatud sagedusala. See süsteem kasutab 29. augustil 2017 käiku antud satelliiti.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud tühistamiskaebuse toetuseks on Eutelsat esitanud mitu argumenti, millega soovitakse näidata, et Inmarsati paigaldatav EAN-süsteem ei vasta otsuse nr 626/2008 sätetele, mis toob kaasa ARCEP 22. veebruari 2018. aasta otsuse tühisuse.

18. Leides, et need argumendid tekitavad liidu õiguse tõlgendamisel mitu probleemi, otsustas Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Millised õiguslikud kriteeriumid võimaldavad tuvastada liikuvat maajaama otsuse nr 626/2008 tähenduses? Kas seda otsust tuleb mõista nii, et see nõuab, et liikuval maajaamal, millel on side komplementaarse maakomponendiga, saaks ilma eraldi seadmeteta samuti olla side satelliidiga? Kuidas peab jaatava vastuse korral hindama, kas tegemist on ühtse seadmega?

2. Kas otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et liikuva kosmoseside süsteem peab peamiselt rajanema satelliitkomponentidel, või võimaldab see leida, et ei ole tähtsust, milline on vastavalt satelliit- ja maakomponentide roll, sealhulgas struktuuris, kus satelliitkomponent on vajalik üksnes juhul, kui sidet maakomponentidega ei ole võimalik tagada? Kas komplementaarseid maakomponente saab paigaldada nii, et need katavad kogu Euroopa Liidu territooriumi, põhjendusel, et satelliidid ei võimalda kusagil tagada nõuetekohase kvaliteediga sidet selle otsuse artikli 2 lõike 2 punkti b tähenduses?

3. Kas juhul, kui on selgunud, et vastavalt otsuse nr 626/2008 II jaole välja valitud operaator ei täitnud selle otsuse artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis ii ette nähtud tähtpäevaks artikli 7 lõikes 2 määratletud kohustusi seoses territooriumi katvusega, peavad liikmesriikide pädevad asutused keelduma andmast komplementaarsete maakomponentide käitamise lube? Kas nad võivad juhul, kui neil sellist kohustust ei ole, keelduda nende lubade andmisest?"

19. Eelotsusetaotlus, mis kannab 28. juuni 2019. aasta kuupäeva, registreeriti Euroopa Kohtu kantseleis 8. juulil 2019.

20. Eutelsat, Inmarsat, Viasat, Prantsuse, Belgia ja Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid oma kirjalikud seisukohad ja vastasid kirjalikult mitmele Euroopa Kohtu poolt esitatud küsimusele.

IV. Analüüs

21. Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud Eutelsati kaebus – mida toetab ka Viasat – on üks kaebustest, mis on esitatud Euroopa Liidu kohtutesse [5] ja liikmesriikide kohtutesse – sealhulgas Ühendkuningriigis, Saksamaal, Itaalias, Hispaanias ja Belgias –, millega need pooled püüavad tõkestada 2 GHz sagedusala kasutamise Inmarsat poolt komplementaarsete maakomponentide käitamisega.

22. Käesoleva kohtuasja raames palutakse Euroopa Kohtul sisuliselt hinnata Eutelsati esitatud kolme argumenti, millega ta vaidlustab ARCEP poolt Inmarsatile antud loa käitada komplementaarseid maakomponente Prantsusmaal ja mille analüüs eeldab liidu õiguse sätete tõlgendamist. Need kolm argumenti on korrelatsioonis eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolme küsimusega.

23. Esiteks väidab Eutelsat, et EAN-süsteemis, nagu selle on kavandanud Inmarsat, ei kujuta komplementaarsete maakomponentidega side pidamiseks mõeldud lennukikere all asuv terminal endast „liikuvat maajaama", mistõttu ei ole need komponendid „liikuva kosmoseside süsteemi" lahutamatuks osaks otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses.

5 Viasat esitas 24. aprillil 2017 komisjoni vastu tegevusetushagi. Vt kohtuasi T-245/17, ViaSat *vs*. komisjon, mille menetlus on praegu Üldkohtus pooleli.

24. Teiseks kinnitab Eutelsat, et maakomponente ei saa nende ülekaalukat tähtsust arvestades pidada „komplementaarseks“ sellises süsteemis nagu EAN-süsteem, mistõttu ei ole viimase puhul tegemist „liikuva kosmoseside süsteemiga“ eelviidatud sätte tähenduses.

25. Kolmandaks väidab Eutelsat, et liikmesriigi ametiasutused ei tohi anda Inmarsatile luba käitada komplementaarseid maakomponente oma riigi territooriumil, kuna viimane ei ole täitnud kohustust seoses territooriumi katvusega otsuse nr 626/2008 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis ii ette nähtud tähtpäevaks.

26. Oma ettepanekus esitan põhjendused, miks ma leian, et kõik Eutelsati argumendid tuleks tagasi lükata. Teisisõnu teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esitatud küsimustele selliselt, et liidu õiguse asjakohased sätted ei sea kahtluse alla Inmarsatile antud luba käitada komplementaarseid maakomponente Prantsusmaal.

A. Mõisted „liikuva kosmoseside süsteem“ ja „liikuv maajaam“ otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses (esimene küsimus)

27. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma esimese küsimusega sisuliselt teada, kas otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et süsteemis nagu seda on EAN-süsteem põhikohtuasjas, peavad komplementaarsed maakomponendid sidet „liikuva maajaamaga“ ning on seetõttu „liikuva kosmoseside süsteemi“ lahutamatuks osaks, tingimusel, et see süsteem sisaldab kahte eraldi – sidehalduri kaudu ühendatud – vastuvõtuterminali, millest esimene on paigaldatud lennukikere kohale ja peab sidet satelliidiga ning teine on paigaldatud lennukikere alla ja peab sidet komplementaarsete maakomponentidega.

28. Erinevalt Inmarsatist, Prantsuse, Belgia ja Ühendkuningriigi valitsusest ning komisjonist on Eutelsat ja Viasat teinud ettepaneku vastata sellele küsimusele eitavalt.

29. Sellele küsimusele vastamisel on lähtepunktiks otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a sõnastus. Selles sättes on „liikuva kosmoseside süsteemid“ määratletud kui „elektroonilised sidevõrgud ja nendega seotud seadmed“, mis võimaldavad tagada kolme tüüpi raadiosidet:

– liikuva maajaama ja ühe või mitme kosmosejaama vahel või

– liikuvate maajaamade vahel ühe või mitme kosmosejaama vahendusel või

– liikuva maajaama ja ühe või mitme paikse komplementaarse maakomponendi vahel.

30. Teises ja kolmandas esitatud küsimuses peetakse silmas kolmandat tüüpi raadiosidet, seda mis toimub liikuva maajaama ja komplementaarsete maakomponentide vahel.

31. Esmalt pean vajalikuks selgitada nende raadiosideteenuste kirjeldamisel kasutatavate terminite „liikuv“, „maapealne“, „kosmose-“ ja „satelliit“ tähendust.

32. Nagu kõik kirjalikke seisukohti esitanud menetlusosalised, nii ei näe ka mina põhjust, miks ei võiks seejuures lähtuda 1995. aasta ülemaailmsel raadioside konverentsil vastu võetud raadioside eeskirjades (edaspidi „raadioside eeskirjad“) sõnastatud määratlustest[6]. Mis puudutab neid termineid eraldiseisvalt, siis vastuolu nende eeskirjade ja otsuse nr 626/2008 vahel ei ole.

6 Raadioside eeskirjad võeti vastu 1995. aasta ülemaailmsel raadiosidekonverentsil (WRC-95) ning muudeti järgnenud ülemaailmsetel raadiosidekonverentsidel: WRC-97 (Genf, 1997), WRC-2000 (Istanbul, 2000), WRC-03 (Genf, 2003), WRC-07 (Genf, 2007), WRC-12 (Genf, 2012), WRC-15 (Genf, 2015) ja WRC-19 (Sharm el Sheikh, 2019), kättesaadav veebiaadressil: https://www.itu.int/pub/R-REG-RR-2020/fr.

33. Märgin kõigepealt, et otsuse 2007/98 ja otsuse nr 626/2008 paljud sätted kasutavad väljendit „kosmosejaam“ ja „satelliit“ peaaegu samaväärsetena või vähemasti selgitamata nende kahe mõiste seost[7]. Kuigi see nüanss ei ole määrav põhikohtuasja lahendamisel, täpsustan, et selles regulatiivses kontekstis näib mulle mõiste „kosmosejaam“ nõudvat mitte üksnes satelliidi, vaid ka teatud tehniliste lisakomponentide olemasolu; teisisõnu on see mõiste kitsam kui „satelliit“[8]. Põhikohtuasjas ei ole vaidluse all, et EAN-süsteemi osaks on kosmosejaam, nagu nõuab otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkt a[9].

34. Edasi, maajaam „asub maapinnal või Maa atmosfääri põhiosas“[10]. Jaam, mis asub lennukil, nagu see on EAN-süsteemis, tuleb määratleda maajaamana.

35. Ning lõpuks on „liikuv“ maajaam eelkõige „mõeldud kasutamiseks liikumisel või peatumiste ajal määratlemata punktides“[11]. Seda „liikuva maajaama“ mõistet esimene küsimus puudutabki.

36. Teinud need täpsustused, saan uurida nii Euroopa Kohtus kui eelotsusetaotluse esitanud kohtus Eutelsati esitatud ja Viasati poolt toetatud argumente, milles peetakse silmas raadioside *kolmandat kategooriat*, mida on kirjeldatud otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punktis a, ehk raadiosidet liikuva maajaama ja komplementaarsete maakomponentide vahel.

37. Eutelsat ja Viasat püüavad sisuliselt näidata, et sellises süsteemis, nagu on EAN-süsteem põhikohtuasjas, ei pea komplementaarsed maakomponendid sidet *liikuva maajaamaga*, mistõttu ei saa neid pidada „liikuva kosmoseside süsteemi“ lahutamatuks osaks selle sätte tähenduses.

38. Ma ei nõustu selle põhjendusega.

39. Eutelsati ja Viasati süllogismi võib kokku võtta järgmiselt. Mõiste „*liikuv maajaam*“ nõuab, et selline jaam suudaks pidada sidet satelliidiga[12] (suurem eeldus). EAN-süsteem peab sidet komplementaarsete maakomponentidega tänu lennukikere alla paigaldatud terminalile, mis kujutab endast autonoomset jaama ning mis ei ole võimeline pidama sidet satelliidiga (väiksem eeldus). Järelikult ei pea EAN-süsteemis komplementaarsed maakomponendid sidet *liikuva maajaamaga* ega ole seetõttu liikuva kosmoseside süsteemi lahutamatuks osaks.

40. Minu arvates on sellel argumentatsioonil kaks parandamatut puudust, mis mõjutavad vastavalt selle süllogismi suuremat ja väiksemat eeldust.

41. Esiteks – vastupidi Eutelsati ja Viasati väidetele – ei nõua mõiste „liikuv maajaam“ otsuse nr 626/2008 tähenduses, et selline jaam peaks olema võimeline pidama sidet satelliidiga. Sellega seoses tuleb silmas pidada, et seda mõistet ei ole liidu seadusandja sõnaselgelt defineerinud.

7 Vt nt otsuse 2007/98 artikkel 2 ja otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkt a, kus on defineeritud mõiste „liikuva *satelliitside* süsteemid“ koos nõudega, et see peab sisaldama vähemalt ühte *kosmosejaama*.

8 Teen selle järelduse muu hulgas otsuse nr 626/2008 lisas kirjeldatud järjestikustest etappidest, millest ilmneb, et kosmosejaam ei nõua mitte üksnes satelliidi valmistamist ja selle lansseerimist, vaid ka side- ja teenindusmooduli kokkupanekut. Selline tõlgendus on minu arvates kooskõlas raadioside eeskirjade punktis 1.64 sätestatud „kosmosejaama“ mõistega, mille kohaselt on selline jaam „objektil, mis asub, on määratud minema või on läinud kaugemale Maa atmosfääri põhiosast“. Kunstlik, see tähendab inimese loodud satelliit võib kujutada endast sellist „objekti“, mis on mõeldud võtma vastu „kosmosejaama“.

9 Vt käesoleva ettepaneku punkt 16.

10 Vt raadioside eeskirjade artikkel 1.63. Seda mõistet määratledes on vastandatud seda „kosmosejaamale“.

11 Vt raadioside eeskirjade artikkel 1.68.

12 Eutelsati sõnastust korrates “liikuva maajaamana määratlemiseks peab see tingimata pidama sidet satelliidiga“.

42. Need menetlusosalised järeldavad sellise nõude raadioside eeskirjadest. Nende eeskirjade kontekstis võib tõesti nende artiklitest 1.63 ja 1.68 järeldada, et *kõik* liikuvad maajaamad peavad sidet kas kosmosejaama või teise liikuva maajaamaga kosmoseobjekti vahendusel [13].

43. Siiski – nagu Inmarsat õigesti märgib – ei viita miski otsuses nr 626/2008 [14] ega ka mitte otsuses 2007/98 sellele, et raadioside eeskirjade määratlusi peaks täielikult selle otsuse konteksti üle kandma.

44. Mis puudutab täpsemalt mõistet „liikuv maajaam“, siis on minu arvates olemas põhjus, mis sellisele ülekandmisele kategooriliselt vastu räägib. Nagu rõhutas komisjon, siis otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punktis a määratletud mõiste „liikuva kosmoseside süsteemid“ ei vasta raadioside eeskirjade artiklis 1.25 toodud mõistele „liikuva kosmoseside süsteemid“. [15]

45. Nende kahe mõiste vahelise erinevuse paremaks mõistmiseks tuleb eristada nelja sidekategooriat.

Otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkt a	**Raadioside eeskirjade artikkel 1.25**
	Kosmosejaamade vahel
Liikuvate maajaamade ja kosmosejaamade vahel	Liikuvate maajaamade ja kosmosejaamade vahel
Liikuvate maajaamade vahel kosmosejaamade abil	Liikuvate maajaamade vahel kosmosejaamade abil
Liikuvate maajaamade ja komplementaarsete maakomponentide vahel	

46. Eespool esitatud tabelist nähtub, et otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkt a on ühteaegu kitsam (jättes välja side kosmosejaamade vahel) ja avaram (hõlmates side liikuva maajaama ja komplementaarsete maakomponentide vahel) kui raadioside eeskirjade artikkel 1.25.

47. Seega, kuna raadioside eeskirjad ei näe ette sidet mobiilse maajaama ja *komplementaarsete maakomponentide vahel*, millised aga just ongi kõne all käesolevas asjas, ei ole nendes eeskirjades kehtestatud määratlused selles osas ülekantavad otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a konteksti.

48. Kui jääme otsuse nr 626/2008 sätete juurde, siis on selge, et selle otsuse artikli 2 lõike 2 punktis a ette nähtud „liikuva kosmoseside süsteemi“ osaks peab olema kindlasti vähemalt üks liikuv maajaam, mis on võimeline pidama sidet ühe kosmosejaamaga. See tuleneb selle sätte viimasest lausest, mille kohaselt peab selline süsteem sisaldama „vähemalt ühte kosmosejaama“, ning isegi süsteemi nimetus viitab „satelliidi“ olemasolule.

49. Igal juhul ei välista see nõue, et see süsteem ei võiks sisaldada *teisi* liikuvaid maajaamu, mis on mõeldud side pidamiseks komplementaarsete maakomponentidega, ilma et need oleks võimelised pidama sidet satelliidiga.

13 Raadioside eeskirjade artikli 1.68 kohaselt on „liikuv maajaam“ „kosmosesidet teenindav *maajaam*, mis on mõeldud kasutamiseks liikumisel või peatumiste ajal määratlemata punktides“. Samas on nende eeskirjade artiklis 1.63 mõiste „maajaam“ määratletud kui „jaam, mis asub maapinnal või maa atmosfääri põhiosas, ja on *mõeldud pidama sidet ühe või mitme kosmosejaamaga*, või ühe või mitme samalaadse jaamaga *ühe või mitme peegeldava satelliidi või muu kosmoseobjekti abil*“ (kohtujuristi rõhutused).

14 Selle otsuse põhjenduse 10 kohaselt on „Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu (ITU) eeskirjades […] sätestatud satelliitraadiosageduste kooskõlastamise kord, mis aitab vältida kahjulikke ja häirivaid mõjutusi, *kuid ei laiene valikule või lubade andmisele*“.

15 Raadioside eeskirjade artikli 1.25 kohaselt on „mobiilse kosmoseside teenus“ „raadioside teenus kas liikuvate maajaamade ja ühe või mitme kosmosejaama vahel, kosmosejaamade vahel, mida see teenus kasutab, või liikuvate maajaamade vahel ühe või mitme kosmosejaama vahendusel“.

50. Teisisõnu, kuigi on selge, et liikuva kosmoseside süsteem peab sisaldama ühte liikuvat maajaama, mis on võimeline pidama sidet satelliidiga, ei ole ühtegi põhjust arvata – otsusega nr 626/2008 kehtestatud määratluste alusel –, et *kõik* sellesse süsteemi integreeritud liikuvad maajaamad peavad olema võimelised pidama sidet satelliidiga.

51. Seega tuleb Eutelsati ja Viasati argumendid, mille kokkuvõte on esitatud käesoleva ettepaneku punktis 39, juba sellel esimesel põhjusel tagasi lükata. Vastupidi sellele, mida väitsid need menetlusosalised, võib jaama, mis peab sidet komplementaarse maakomponentidega, määratleda „liikuva maajaamana" otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a tähenduses, isegi kui sellel puudub võimekus pidada sidet satelliidiga.

52. Teiseks, isegi juhul, kui Euroopa Kohus leiab, et *kõik* „liikuvad maajaamad" peavad tingimata olema võimelised pidama sidet satelliidiga, on Eutelsati ja Viasati põhjendus vigane seetõttu, et põhineb EAN-süsteemi tehniliste komponentide kunstlikul eristamisel.

53. Selle põhjenduse kohaselt oleks siin tegemist esiteks lennukikere kohale paigaldatud vastuvõtuterminaliga, mis peab sidet satelliidiga, ja teiseks lennukikere alla paigutatud vastuvõtuterminaliga, mis peab sidet komplementaarsete maakomponentidega. Kuna viimasel puudub võimekus pidada sidet satelliidiga, ei saa seda pidada liikuvaks maajaamaks ning see ei vasta seega otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punktis a esitatud määratlusele, kui tõlgendada seda nii – minu arvates ekslikult –, et see nõuab sellise võimekuse olemasolu.

54. Selline eristamine ei paista olevat kooskõlas EAN-süsteemi tegeliku tehnilise lahendusega. Nagu põhimõtteliselt leiavad Inmarsat ning Prantsuse, Belgia ja Ühendkuningriigi valitsus, nii tundub ka mulle funktsionaalsuse seisukohast kunstlik jagada süsteeme nagu EAN põhikohtuasjas kaheks eraldi ja iseseisvaks jaamaks. Pooled ei vaidle selle üle, et need kaks EAN-süsteemi vastuvõtuterminali on omavahel ühenduses sidehalduri kaudu, mis määratleb vastavalt olukorrale terminali – kosmoseside või maapealse – kasutamise sissetuleva või väljuva signaali suunamiseks.

55. Selles kontekstis ei saa pelgalt asjaolu, et need kaks terminali on füüsiliselt eraldatud, olles paigaldatud vastavalt lennukikere kohale või selle alla, viidata sellele, et tegemist on kahe erineva „jaamaga". Mulle tundub vastupidi, et nende signaalide keskne haldamine viitab sellele, et need terminalid on osa ühest ja samast „jaamast", nagu on muu hulgas rõhutanud õigesti Prantsuse valitsus ja komisjon.

56. Sellist tõlgendust toetab raadioside eeskirjade artikkel 1.61, mille kohaselt on „jaam" „üks või mitu saatjat või vastuvõtjat või kogum saatjaid ja vastuvõtjaid, sealhulgas lisaseadmed, mis on vajalikud raadiosideteenuse tagamiseks või raadioastronoomiateenuse osutamiseks konkreetses paigas".

57. Asjaolu, et need „saatjad" ei ole füüsiliselt paigutatud ühte kesta, ei saa olla selles küsimuses määrav, arvestades ohtu takerduda õiguslikesse formaalsustesse, mis ei vasta tehnilisele tegelikkusele, mille kohaselt on vaja, et antennid oleks paigutatud vastavalt ülespoole suunatult (side pidamiseks satelliitidega) ja allapoole suunatult (side pidamiseks komplementaarsete maakomponentidega), nagu selgitas Inmarsat.

58. Prantsuse valitsus lisas sellega seoses, et kahe vastuvõtuterminali olemasolu on tehniliselt vajalik erinevate standardite tõttu, mida kasutatakse side pidamisel satelliitidega (standard „DVB-S") ja komplementaarsete maakomponentidega (standard „LTE") [16].

16 Nende kahe standardi kasutamist möönsid ka Eutelsat ja Viasat.

59. Ühendkuningriigi valitsus illustreeris olukorda näitega, milles on „common sense“ (tervet mõistust). See valitsus selgitas, et mobiiltelefon sisaldab erinevaid komponente, millel on võimekus olla ühenduses 3G võrguga, 4G võrguga ja Wifi võrguga, või ka luua Bluetooth ühendus. On selge, et kõik need komponendid on ühe ja sama jaama – see tähendab mobiiltelefoni – osaks. Sellest lihtsast näitest minu arvates piisab, et Eutelsati ja Viasati argumendid tagasi lükata.

60. Seega, vastupidi sellele, mida väitsid need menetlusosalised, tuleb tervik, mis koosneb sidehalduri kaudu ühendatud kahest eraldi vastuvõtuterminalist, millest esimene on paigaldatud lennukikere kohale ja peab sidet satelliidiga ning teine on paigaldatud lennukikere alla ja peab sidet komplementaarsete maakomponentidega, määratleda „liikuva maajaamana“.

61. Eelöeldut arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimesele küsimusele järgmiselt. Otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellises süsteemis nagu EAN-süsteem põhikohtuasjas peavad komplementaarsed maakomponendid sidet „liikuva maajaamaga“ ning on seetõttu „liikuva kosmoseside süsteemi“ lahutamatu osa, tingimusel, et see süsteem sisaldab kahte eraldiseisvat, kuid sidehalduri kaudu ühendatud vastuvõtuterminali, millest esimene on paigaldatud lennukikere kohale ja peab sidet satelliidiga ning teine on paigaldatud lennukikere alla ja peab sidet komplementaarsete maakomponentidega.

B. Mõiste „„komplementaarsed“ maakomponendid“ otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 tähenduses (teine küsimus)

62. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma teise küsimusega sisuliselt teada, kas otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et maakomponente, mida kasutatakse sellises süsteemis nagu EAN-süsteem põhikohtuasjas, saab määratleda „komplementaarsena“, hoolimata asjaolust, et need komponendid mängivad ülekaalukat rolli selle süsteemi funktsioneerimisel, et need katavad kogu Euroopa Liidu territooriumi ning et need võimaldavad parandada pakutavate sideteenuste kvaliteeti.

63. Täpsustan, et eitava vastuse korral sellele küsimusele ei saa Inmarsati poolt paigaldatavat süsteemi määratleda „liikuva kosmoseside süsteemina“ eelviidatud sätte tähenduses, kuna see määratlus eeldab maakomponentide „komplementaarsust“.

64. Enne esitatud küsimustele vastuse andmist on minu arvates tarvilik esitada mõned faktilised asjaolud komplementaarsete maakomponentide olemuse ja rolli kohta Inmarsati kavandatud EAN-süsteemi toimimisel.

65. Esmalt nähtub Inmarsati esitatud kirjalikest seisukohtadest – ning teised menetlusosalised ei ole sellele vastu vaielnud –, et komplementaarsed maakomponendid on võrreldavad G4 mobiilsidevõrgus kasutatavate jaamadega, „erinevusega, et need osutavad vertikaalselt taeva poole ja mitte horisontaalselt maapinna kohal“ [17]. On arusaadav, et selline vertikaalne suunatus on seletatav vajadusega edastada vastavat signaali õhus olevate lennukitele, kus asuvad EAN-süsteemi vastuvõtuterminalid.

17 Sharkey raport, mille esitas Inmarsat, nr 17.4: „The CGC [Complementary Ground Components] network consists of approximately 300 ground-based stations at fixed locations on the ground, similar to 4G base stations, with the difference that they point vertically to the sky rather than horizontally over the ground.“

66. Edasi on Inmarsat ise möönnud, et ühendusel komplementaarsete maakomponentidega on palju tehnoloogilisi eeliseid võrreldes ühendusel satelliidiga. Esiteks on ühendus maakomponentidega parema kvaliteediga lühema vahemaa tõttu, mille signaal peab läbima (36 000 km satelliidi puhul, vähem kui 100 km maakomponendi puhul). Teiseks saab ühendust maaga, erinevalt ühendusest satelliidiga, ülekoormuse korral lihtsamini parandada, lisades komponente maal[18].

67. Lõpuks ei vaidle pooled selle üle, et komplementaarsed maakomponendid mängivad oma tehniliste eeliste tõttu[19] ülekaalukat rolli EAN-süsteemi toimimisel. Seega, vastavalt põhikohtuasja kohtujuristi suurepärastele järeldustele „ei ole vaidluse all, et liikuva kosmoseside süsteem põhineb tegelikkuses peamiselt mitte satelliitsidel, vaid sidel komplementaarsete maakomponentidega, mis võimaldavad palju kiiremat andmesidet, ja mille kohta Briti kohtud ja Saksa seadusandja on märkinud, et need kindlustaksid 99% teenusest, kuna satelliidi kasutamine oleks vajalik üksnes piirkondades, mis ei ole komplementaarsete maakomponentidega kaetud (see tähendab merealal)“[20].

68. Just selle ülekaaluka rolli tõttu, mida maakomponendid EAN-süsteemi toimimisel mängivad, ei saa Eutelsati ja Viasati väitel pidada neid „komplementaarseks“ ja seetõttu ei saa süsteemi määratleda „liikuva kosmoseside süsteemina“ otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 tähenduses. Sisuliselt väidavad need menetlusosalised, et EAN-süsteem ei ole maakomponentidega täiendatud kosmoseside süsteem, vaid pigem satelliitkomponentidega täiendatud maaside süsteem.

69. Ma ei ole selle argumendiga nõus. Teisisõnu, nagu Inmarsat, Prantsuse, Belgia ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon, leian, et neid maakomponente võib määratleda „komplementaarsena“ vaatamata nende ülekaalukale rollile EAN-süsteemi toimimisel.

70. Minu arvates võib otsusest nr 626/2008 järeldada kahte nõuet „liikuva kosmoseside süsteemi“ satelliitkomponendi kohta.

71. Esiteks peab selline süsteem sisaldama satelliiti. Lisaks selle enda nimetusele („liikuva *kosmoseside* süsteem“ (prantsuse keeles „système mobile *par satelliite*“) järeldub see nõue otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punkti a viimasest lausest („Selline süsteem peab sisaldama vähemalt ühte satelliiti“[21]) ning lisaks selle otsuse lisast, millest tuleneb, et satelliidi valmistamine ja lansseerimine on operaatori valiku menetluses vältimatud etapid.

72. Teiseks ei pea satelliit olema mitte lihtsalt *olemas*, vaid ka *kasutuses*, nagu märgib Ühendkuningriigi valitsus. See nõue järeldub kaudselt otsuse nr 626/2008 artikli 8 lõike 3 punktist c, mille kohaselt „komplementaarse maakomponendi sõltumatu kasutamine sellega seotud liikuva kosmoseside süsteemi rikke korral *ei tohi ületada 18 kuud*“[22]. Teisisõnu on põhimõtteks maakomponendi ja kosmosekomponendi *ühine* toimimine.

18 Sharkey raport, mille esitas Inmarsat, nr 23: „In general, while the satellite provides efficient and continuous coverage performance and resilience, terrestrial systems inherently provide very efficient throughput performance, since: a) there is only one satellite, in space located 36,000 km from the earth with a given power, forming a limited number of beams that may have a diameter of several hundreds of kilometers; and b) CGC [Complementary Ground Components] terrestrial systems consisting of a large number of towers, with higher power, can be installed within relatively short distances of each other and within a limited distance of the users i.e. < 100 km, and can be supplemented by additional towers when congestion occurs.“

19 Inmarsat täpsustas sellega seoses, et komplementaarsed maakomponendid pakuvad võimekust, mida ükski satelliit, olgu see nii võimas kui tahes, ei suudaks otsusega 2009/449 talle eraldatud sagedusressursi piiratud mahtude (kaks korda 15 MHz) juures pakkuda.

20 Conseil d'État, kohtuasi nr 420128 *Eutelsat*, avaliku ettekandja Guillaume Odinet ettepanek, 28. juuni 2019, punkt 2, kättesaadav veebiaadressil: http://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CRP/conclusion/2019-06-28/420128.

21 Mõistete „satelliit“ ja „kosmosejaam“ seose kohta vt käesoleva ettepaneku punkt 33.

22 Kohtujuristi kursiiv.

73. Põhikohtuasja puhul nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et satelliitkomponenti kasutatakse tõhusalt siis, kui EAN-süsteemiga varustatud lennukid lendavad mere kohal või Serbia territooriumi kohal, või ka olukorras, kui esineb probleeme maakomponendi toimimisega. Inmarsat täpsustas, et satelliidisignaali usaldusväärsuse ja stabiilsuse tõttu tagab satelliitkomponent sideteenuse pidevuse. Mõistagi on satelliitkomponendi tegeliku kasutamise kontrollimine liikmesriigi kohtu pädevuses, kes ainsana saab kontrollida asjaolusid eelotsusetaotluse menetluses.

74. Arvestades neid täpsustusi ei ole minu arvates võimalik järeldada sellest otsusest täiendavat nõuet, mis puudutaks vastavalt sellise süsteemi satelliit- ja maakomponendi rollide suhtelist tähtsust.

75. Alustuseks, omadussõna „komplementaarne“ ei tundu mulle välistavat maakomponentide ülekaalukat rolli võrreldes satelliitkomponendiga, erinevalt sellest, mida väidavad Eutelsat ja Viasat.

76. Prantsuse Akadeemia sõnaraamatu kohaselt tähendab „komplementaarne“ („complémentaire“) „seda, mis täiendab“, st „muudab täielikuks“, nagu märgib Prantsuse valitsus. Inglise keeles määratleb Oxfordi sõnaraamat sõna „complementary“ järgmiselt: „combining in such a way as to form a complete whole or enhance each other“ [23]. Saksakeelses verisoonis kasutatakse sõna „ergänzende“, mille tähendus on sarnane [24].

77. Nendest määratlustest ilmneb, et sõna „komplementaarne“ vaikib küsimuses, mis puudutab vastavate komponentide *suhtelist tähtsust*. Seega ei välista see sõna seda, et liikuva kosmoseside süsteemis on maakomponentidel võrreldes satelliitkomponendiga ülekaalukas roll. Need komponendid võivad „täiendada“ sellist süsteemi ja mängida seal ülekaalukat rolli.

78. Oma kirjalikes märkustes täpsustas komisjon, et sõna „komplementaarne“ rõhutab maakomponendi *fakultatiivset* olemust, vastukaaluks satelliitkomponendi olemasolu kohustuslikkusele.

79. Otsuse nr 626/2008 vaikimine maa- ja satelliitkomponendi suhtelise tähtsuse küsimuses näib mulle olevat samuti tähenduslik. Liidu seadusandjal oli võimalus täpsustada, et maakomponentide tähtsus peab jääma „teisejärguliseks“, „kõrvaliseks“ või ka „subsidiaarseks“ võrreldes satelliitkomponendiga, nagu märkisid Belgia ja Prantsuse valitsus, või isegi määrata maksimaalne side osakaal, mida võib tagada maakomponentidega.

80. Kuid selles otsuses ei sisaldu selliseid täpsustusi. Selle artikli 2 lõike 2 punktis b sisalduva määratluse kohaselt kasutatakse paikseid komplementaarseid maakomponente liikuva kosmoseside teenuse kättesaadavuse parandamiseks geograafilistes piirkondades, kus nõuetekohase kvaliteediga sidet ei ole võimalik satelliidiga tagada.

81. Minu hinnangul ei keela see määratlus täie vajaliku selgusega seda, et maakomponendid mängivad kõnealuses süsteemis ülekaalukat rolli.

82. Tunnistan meeleldi, et teatud keelelisi elemente (eelkõige „paiksed“) võib tõlgendada – kui nendega kaasneks sellekohased sõnaselged sätted –, nagu nõuaks need satelliitkomponendi ülekaalukat rolli. Niimoodi toimides jättis liidu seadusandja üles kahtlused mõiste „komplementaarsed maakomponendid“ ulatuse osas.

23 „Kombineerides nii, et moodustub täielik tervik või täiendades üksteist“.

24 Dudeni sõnaraamat defineerib „ergänzen“ järgmiselt: „durch Schließen entstandener Lücken wieder vollständig machen; durch Hinzufügen von etwas vervollständigen, bereichern“ („muutma täielikuks, täites tekkinud lüngad; täiendama, rikastama midagi lisades“).

83. Siiski keelab õiguskindluse põhimõte lahendada arutelu selle mõiste ulatuse üle otsuse nr 626/2008 rakendamisel välja valitud operaatorite huve kahjustavalt, nagu väidab Inmarsat. Teisisõnu, olen arvamusel, et sellises olukorras peab kahtlused tõlgendama komisjoni poolt 10 aastat tagasi valitud operaatorite kasuks, kes on oma majanduslikud valikud ellu viinud ja nõustunud tegema olulisi investeeringuid, tuginedes selle otsuse tingimustega kooskõlalisele tõlgendusele.

84. Ainus piirang sellega seoses seisneb just selle kontrollimises, et selle operaatori paigaldatav süsteem vastab otsuse nr 626/2008 tingimustele.

85. Selgitasin juba eespool käesoleva ettepaneku punktides 75–78 põhjusi, miks ma arvan, et sõna „komplementaarsed“ ei välista maakomponentide ülekaalukat rolli.

86. Osutan nüüd, et otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punktis b esitatud määratlus ei kehtesta suurimat võimalikku „paikade“ arvu, kus maakomponente võib kasutada, nagu märkis ära komisjon. Järelikult võib välja valitud operaator neid paigaldada kogu liidu territooriumile.

87. Lisaks tundub käesoleva ettepaneku punktides 64–67 kokkuvõtvalt esitatud faktilisi asjaolusid arvestades keeruline vastu vaielda sellele, et maakomponendid parandavad samal ajal nii pakutava sideteenuse „kättesaadavust“ kui ka „kvaliteeti“ eelpool viidatud sätte tähenduses.

88. Eelkõige ei näe ma mingit vastuvõetavat põhjust „piirata“ meelevaldselt sideteenuste kvaliteeti maksimaalse kvaliteediga, mida võib pakkuda satelliitkomponendiga, nagu on soovitanud Eutelsat, Viasat ja komisjon, kuid mis läheks vastuollu tarbijate huvidega.

89. Ma ei nõustu komisjoni argumendiga, mille kohaselt tuleb „tagada, et juriidilistest nõuetest ei hoitaks kõrvale, see tähendab et satelliit ei mängiks marginaalset rolli“. Esiteks tuleneb käesoleva ettepaneku punktidest 77–87, et ühtegi „juriidilist nõuet“, mis määraks satelliit- ja maakomponendi vastava rolli, ei saa otsusest nr 626/2008 järeldada. Teiseks oleks vastuolus õiguskindluse põhimõttega see, kui otsust „täiendataks“, lisades pakutavate teenuste kvaliteedi ülempiiri, samas kui liidu seadusandja sellist ülempiiri ette näinud ei ole.

90. Nagu väitsid Inmarsat ning Prantsuse, Belgia ja Ühendkuningriigi valitsus, on kvaliteedi kriteerium otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõike 2 punktis b määratletud avaralt, mistõttu iga operaator võib vabalt määrata nende teenuste kvaliteedi, mida ta soovib pakkuda. Mis tahes muu tõlgendus viiks pakutavate sideteenuste kunstliku raamistamiseni liidu eeskirjadega, mis ei vastaks nende teenuste tehnoloogilisele ja majanduslikule tegelikkusele.

91. Vastupidi, valitud operaatorite vabadus kasutada maakomponente, kuna need on tõhusamad kui satelliitkomponendid, lubab kasutada 2 GHz sagedusala võimalikult efektiivselt, mis on eriti tähtis, kui arvestada, et vaba sagedusala on napp ressurss [25]. Selline tõlgendus on kooskõlas konkurentsi ja innovatsiooni edendamisega, samuti tarbijate huvidega, mis on otsusega nr 626/2008 taotletavad eesmärgid [26], nagu õigesti rõhutasid Inmarsat ning Prantsuse ja Ühendkuningriigi valitsus.

92. Täielikkuse huvides rõhutan veel kord, et otsuse nr 626/2008 põhjendus 18, mis olemuselt ei ole siduv, ei sisalda samuti ühtegi elementi, mis seaks minu pakutud tõlgenduse kahtluse alla [27].

25 Kordan meeldetuletuseks, et raadiospektri sagedused on saadaval piiratud arvul, mis seletab vajaduse nende kasutust reguleerida. Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta otsuse 676/2002/EÜ Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta (raadiospektrit käsitlev otsus) põhjendus 8: „Raadiospektripoliitika ei või rajaneda ainult tehnilistel parameetritel, vaid see peab võtma arvesse ka majanduslikke, poliitilisi, kultuurilisi, sotsiaalseid ja tervishoiuga seotud kaalutlusi. Kui nõudmine kasutatava raadiospektri piiratud mahu järele üha kasvab, kaasneb sellega vastuoluline surve tulla vastu raadiospektri eri kasutajaskondadele sellistes valdkondades nagu telekommunikatsioon, ringhääling, transport, õiguskaitse ning sõjaline ja teadustegevus. Seepärast tuleks raadiospektripoliitikas võtta arvesse kõiki sektoreid ja tasakaalustada nende vajadusi.“

26 Vt eelkõige otsuse nr 626/2008 põhjendused 1 ja 5 ja artikli 6 lõike 1 punkt a.

27 Täpsemalt ei välista selles põhjenduses kasutatud sõnastus ühtegi tõlgendust. See kehtib eriti lauseosa kohta „[neid komponente] kasutatakse *tavapäraselt* selleks, et parandada kosmoseside kaudu pakutavaid teenuseid“ selles sisalduva väljendi „tavapäraselt“ tõttu (kohtujuristi kursiiv).

93. Eeltoodut arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata teisele küsimusele järgmiselt. Otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii et maakomponente, mida kasutatakse sellises süsteemis, nagu on EAN-süsteem põhikohtuasjas, saab määratleda „komplementaarsena“ hoolimata asjaolust, et need komponendid mängivad ülekaalukat rolli selle süsteemi funktsioneerimisel, et need katavad kogu Euroopa Liidu territooriumi ning et need võimaldavad parandada pakutavate sideteenuste kvaliteeti.

C. Territooriumi katvusega seotud kohustuste otsuse nr 626/2008 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis ii ette nähtud tähtpäevaks täitmata jätmise tagajärjed (kolmas küsimus)

94. Mis puudutab eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmandat küsimust, siis märgin, et Euroopa Kohtul oli otsuses Viasat UK ja Viasat[28] võimalus vastata eitavalt sarnasele, peaaegu identselt sõnastatud küsimusele.

95. Seega piisab, kui viitan selles osas Euroopa Kohtu antud vastusele selles kohtuasjas.

V. Ettepanek

96. Eelnevatest kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Conseil d'État' (Prantsusmaa) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2008. aasta otsuse nr 626/2008/EÜ liikuva kosmoseside teenuseid pakkuvate süsteemide valiku ja nendega seotud lubade andmise kohta artikli 2 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellises süsteemis, nagu on „European Aviation Network“ põhikohtuasjas, peavad komplementaarsed maakomponendid sidet „liikuva maajaamaga“ ning on seetõttu „liikuva kosmoseside süsteemi“ lahutamatu osa, tingimusel, et see süsteem sisaldab kahte eraldiseisvat, kuid sidehalduri kaudu ühendatud vastuvõtuterminali, millest esimene on paigaldatud lennukikere kohale ja peab sidet satelliidiga ning teine on paigaldatud lennukikere alla ja peab sidet komplementaarsete maakomponentidega.

2. Otsuse nr 626/2008 artikli 2 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et maakomponente, mida kasutatakse sellises süsteemis, nagu on „European Aviation Network“ põhikohtuasjas, saab määratleda „komplementaarsena“ hoolimata asjaolust, et need komponendid mängivad ülekaalukat rolli selle süsteemi funktsioneerimisel, et need katavad kogu Euroopa Liidu territooriumi ning et need võimaldavad parandada pakutavate sideteenuste kvaliteeti.

3. Otsuse nr 626/2008 artikli 8 lõiget 1 koostoimes selle otsuse artikli 7 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et juhul kui on ilmnenud, et selle otsuse II jao kohaselt valitud operaator, kellel on sama otsuse artikli 7 kohaselt luba kasutada teatavat raadiospektri sagedusala, ei ole liikuva kosmoseside süsteemi kaudu pakkunud liikuva kosmoseside teenuseid otsuse nr 626/2008 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis ii sätestatud tähtpäevaks, ei saa liikmesriikide pädevad asutused keelduda kõnealusele operaatorile loa andmisest komplementaarsete maakomponentide pakkumiseks põhjendusega, et see operaator ei ole täitnud oma taotluses võetud kohustust.

28 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus (C-100/19, EU:C:2020:174).